

1

Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորին առաջին տարին, որպէսզի Երեմիայի բերանով **ըսուած**՝ «Տէրոջ խօսքը Բիրագործուի, Տէրը Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորին հոգին արթնցուց, եւ ան իր ամբողջ թագաւորութեան մէջ Գծանուցանել տուաւ ու նաեւ **հրովարտակ** գրեց՝ ըսելով.

2 «Սա՛ կը յայտարարէ Կիրոս՝ Պարսկաստանի թագաւորը. «Երկինքի Աստուածը՝ Եհովան երկրի բոլոր թագաւորութիւնները ինծի տուաւ, եւ ի՛նք ինծի հրահանգեց որ Դ՛Հրէաստանի Երուսաղէմին մէջ իրեն տուն մը կառուցանեմ: 3 Ձեզմէ ո՛վ որ անոր ամբողջ ժողովուրդէն է, իր Աստուածը՝ Եհովան իրեն հետ թող ըլլայ, ու Հրէաստանի Երուսաղէմը թող բարձրանայ եւ Իսրայէլի Աստուծոյն՝ Եհովայի – Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն – տունը կառուցանէ: 4 Ամէն տեղ ուր մնացողներէն իւրաքանչիւրը պանդխտացած է, իր քաղաքացիները արծաթով, ոսկիով, ինչքով եւ անասուններով թող նեցուկ ըլլան իրեն, Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տան համար **տրուած** յօժարակամ ընծաներէն գատ□»:

5 Այն ատեն Յուդայի եւ Բեմիամիսի Գնահապետները, քահանաներն ու Ղեւտացիները կանգնեցան այն բոլոր **մարդոց** հետ, որոնց հոգին Աստուած արթնցուցած էր, որպէսզի բարձրանան եւ Երուսաղէմ եղող Տէրոջ տունը կառուցանեն: 6 Անոնց շուրջը եղողներէն բոլորն ալ իրենց օգնեցին արծաթէ առարկաներով, ոսկիով, ինչքով, անասուններով ու թանկագին **իրերով**, բոլոր յօժարակամ ընծայուածներէն գատ:

7 Կիրոս թագաւորը Տէրոջ տան անօթները դուրս հանեց, որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմէն հանելով՝ իր աստուծոյն տունը դրեր էր: 8 Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորը զանոնք Միթրիդատ գանձապետին ձեռքով դուրս հանել տուաւ, եւ զանոնք Բհամրանքով յանձնեց՝ Յուդայի Սասբասար իշխանին: 9 Ահա՛ւասիկ անոնց թիւը.– երեսուն ոսկիէ կոնք, հազար արծաթէ կոնք, քսանինը դանակ, 10 երեսուն ոսկիէ ըմպանակ, չորս հարիւր տասը արծաթէ ըմպանակ՝ երկրորդ **կարգի**, ու հազարաւոր ուրիշ անօթներ: 11 Բոլոր ոսկիէ եւ արծաթէ առարկաները՝ հինգ հազար չորս հարիւր հատ էին: Սասբասար **ասոնք** բոլորը Թտարաւ, երբ տարագրութեան **գացողները** Բաբելոնէն Երուսաղէմ փվերադարձան:

^ա Եբր.՝ Եհովայի

^բ Եբր.՝ աւարտի

^գ Եբր.՝ ձայն անցընել

^դ Կամ՝ Յուդայի

^ե Եբր.՝ տեղին մարդիկը

^զ Այսինքն՝ հայրերու գլխաւորները

^է Եբր.՝ ձեռքերը ուժովցուցին

^ը Եբր.՝ հաշուեց

^թ Եբր.՝ բարձրացուց

^փ Եբր.՝ բարձրացուցին

ՏԱՐԱԳՐՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՂՆԵՐՈՒՆ ՅԱՆԿԸ
(Նէեմ. 7. 4 -73)

2

Ահա՛ւասիկ գաւառին ^աբնակիչները՝ որոնք գերութենէն ^բվերադարձան, **այսինքն՝** տարագիրներուն **որդիները** – Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը զանոնք Բաբելոն տարագրած էր – որոնք Երուսաղէմ ու Հրէաստան վերադարձան, իւրաքանչիւրը՝ իր քաղաքը: **2** Անոնք Զօրաբաբելի, Յեսուի, Նէեմիայի, Սարայիայի, Հռէեղիայի, Սուրթբէի, Բաղասանի, Մասփարի, Բագուէի, Հռէումի ու Բաանայի հետ եկան: **Ահա՛ւասիկ** Իսրայէլի ժողովուրդին մարդոց թիւը.– **3** Փարոսի որդիները՝ երկու հազար հարիւր եօթանասուններկու **հոգի էին**, **4** Սափատիայի որդիները՝ երեք հարիւր եօթանասուններկու, **5** Արահի որդիները՝ եօթը հարիւր եօթանասունհինգ, **6** Փահաթ-Մովաբի որդիները՝ Յեսուի ու Յովաբի որդիներէն՝ երկու հազար ութ հարիւր տասներկու, **7** Եղամի որդիները՝ հազար երկու հարիւր յիսունչորս, **8** Զաթուի որդիները՝ ինը հարիւր քառասունհինգ, **9** Զաքքայի որդիները՝ եօթը հարիւր վաթսուն, **10** Բանիի որդիները՝ վեց հարիւր քառասուններկու, **11** Բեքայիի որդիները՝ վեց հարիւր քսաներեք, **12** Ազգադի որդիները՝ հազար երկու հարիւր քսաներկու, **13** Ադոնիկամի որդիները՝ վեց հարիւր վաթսունվեց, **14** Բագուէի որդիները՝ երկու հազար յիսունվեց, **15** Ադինի որդիները՝ չորս հարիւր յիսունչորս, **16** Ատերի որդիները՝ Եզեկիայէն՝ իննսունութ, **17** Բեսէիի որդիները՝ երեք հարիւր քսաներեք, **18** Յորայի որդիները՝ հարիւր տասներկու, **19** Հասումի որդիները՝ երկու հարիւր քսաներեք, **20** Գաբերի որդիները՝ իննսունհինգ, **21** Բեթլեհէմի որդիները՝ հարիւր քսաներեք, **22** Նետոփայի մարդիկը՝ յիսունվեց, **23** Անաթովթի մարդիկը՝ հարիւր քսանութ, **24** Ազամօթի որդիները՝ քառասուններկու, **25** Կարիաթարիմի, Կեփիրայի ու Բերովթի որդիները՝ եօթը հարիւր քառասուներեք, **26** Ռամայի ու Գաբայի որդիները՝ վեց հարիւր քսանմէկ, **27** Մաքմասի մարդիկը՝ հարիւր քսաներկու, **28** Բեթէլի ու Գայիի մարդիկը՝ երկու հարիւր քսաներեք, **29** Նաբաի որդիները՝ յիսուններկու, **30** Մակեբիսի որդիները՝ հարիւր յիսունվեց, **31** միւս Եղամի որդիները՝ հազար երկու հարիւր յիսունչորս, **32** Հարիմի որդիները՝ երեք հարիւր քսան, **33** Ղովդի, Ադիդի եւ Ովնովի որդիները՝ եօթը հարիւր քսանհինգ, **34** Երիքովի որդիները՝ երեք հարիւր քառասունհինգ, **35** Սենաայի որդիները՝ երեք հազար վեց հարիւր երեսուն:

36 Զահանները.– Յեսուի տունէն՝ Յեդայիայի որդիները՝ ինը հարիւր եօթանասուներեք **հոգի էին**, **37** Եմմերի որդիները՝ հազար յիսուններկու, **38** Փասուրի որդիները՝ հազար երկու հարիւր քառասունեօթը, **39** Հարիմի որդիները՝ հազար տասնեօթը:

40 Ղեստացիները.– Ովդուիայի որդիներէն՝ Յեսուի եւ Կադմիէլի որդիները եօթանասունչորս **հոգի էին**:

41 Երգողները.– Ասափի որդիները հարիւր քսանութ **հոգի էին**:

42 Դռնապաններուն որդիները.– Սեղղումի որդիները, Ատերի որդիները, Տեղմոնի որդիները, Ակկուբի որդիները, Ատիտայի որդիները, Սուբայի որդիները՝ բոլորը հարիւր երեսունհինը **հոգի էին**:

^ա Եբր.՝ որդիները

^բ Եբր.՝ բարձրացան

43 ԳՆաթանայիմները.— Սիայի որդիները, Ասուփայի որդիները, Տաբալթի որդիները, 44 Կերուսի որդիները, Սիայի որդիները, Փադոնի որդիները, 45 Ղաբանայի որդիները, Ագաբայի որդիները, Ակկուբի որդիները, 46 Ագաբի որդիները, Սաղամէի որդիները, Անանի որդիները, 47 Գեդդէլի որդիները, Գահարի որդիները, Ռէայիայի որդիները, 48 Ռասինի որդիները, Նեկոդայի որդիները, Գազամի որդիները, 49 Ոզայի որդիները, Փասէի որդիները, Բասիի որդիները, 50 Ասենայի որդիները, Մովանիմի որդիները, Նեփուսիմի որդիները, 51 Բակրոկի որդիները, Ակուփայի որդիները, Արուրի որդիները, 52 Բասադոթի որդիները, Մէիդայի որդիները, Արսայի որդիները, 53 Բարկոսի որդիները, Սիսարայի որդիները, Թամայի որդիները, 54 Նեսիայի որդիները, Ատեփայի որդիները. 55 Սողոմոնի ծառաներուն որդիները, Սոտէի որդիները, Սոփերաթի որդիները, 56 Փարեդայի որդիները, Յեդայի որդիները, Դերկոնի որդիները, 57 Գեդդէլի որդիները, Սափատիայի որդիները, Ատտիլի որդիները, Փաքարաթ-Ասեբայիմի որդիները, Ամիի որդիները. 58 բոլոր Նաթանայիմներն ու Սողոմոնի ծառաներուն որդիները երեք հարիւր իննսուներկու հոգի էին:

59 Ահա՛ւասիկ Թեղմեղայէ, Թեղարսայէ, Զերուբէ, Ադդանէ ու Եմմերէ ՝վերադարձողները, որոնք իրենց ^Ենահապետութիւնը եւ իրենց զարմը չկրցան ապացուցանել, **այսինքն՝** Իսրայէլէն ըլլալը.— 60 Դաղայիայի որդիները, Տուբիայի որդիներն ու Նեկոդայի որդիները՝ վեց հարիւր յիսուներկու հոգի. 61 նաեւ քահանաներուն որդիներէն՝ Աբայիայի որդիները, Ակկուսի որդիները, Բերգելիի որդիները, որ Գաղաադացի Բերգելիի աղջիկներէն կին առնելով՝ անոնց անունով կոչուեցաւ: 62 Ասոնք իրենց ազգահամարի արձանագրութիւնը փնտռեցին, բայց չգտնուեցաւ. ուստի քահանայութենէ արգիլուեցան՝ իբր Գանմաքուր, 63 եւ ^Կառաւարիչը անոնց ըսաւ. «Մինչեւ որ Ուրիմով ու Թումիմով քահանայ մը չելլէ, անոնք ամենասուրբ բաներէն թող չուտեն»:

64 Համախմբունը քառասուներկու հազար երեք հարիւր վաթսուն հոգի էր՝ բոլորը միասին, 65 բացի անոնց ծառաներէն եւ աղախիններէն, որոնք եօթը հազար երեք հարիւր երեսունեօթը հոգի էին. անոնց մէջ երկու հարիւր երգիչներ ու երգչուհիներ ալ կային: 66 Անոնց ձիերը՝ եօթը հարիւր երեսունվեց, ջորիները՝ երկու հարիւր քառասունհինգ, 67 ուղտերը՝ չորս հարիւր երեսունհինգ, եւ էջերը՝ վեց հազար եօթը հարիւր քսան հատ էին:

68 Նահապետներէն **ոմանք**, երբ Երուսաղէմ եղող Տէրոջ տունը հասան, Աստուծոյ տան յօժարակամ ընծաներ **տուփն**, որպէսզի զայն իր վայրին վրայ ՝վերականգնեն: 69 Անոնք՝ իրենց կարողութեան համեմատ՝ վաթսունմէկ հազար դրամ ոսկի, հինգ հազար մնաս արծաթ, ու հարիւր քահանայական պատմունճան տուփն գործին գանձին: 70 Քահանաները, Ղեւտացիները, Ժողովուրդէն **եղողները**, երգողները, դռնապաններն ու Նաթանայիմները իրենց քաղաքները բնակեցան. ամբողջ Իսրայէլը իր քաղաքներուն մէջ **հաստատուեցաւ**:

⁴ Այսինքն՝ տաճարին ծառայութեան ընծայուածները

⁵ Եբր.՝ բարձրացողները

⁶ Այսինքն՝ հայրերուն տունը

⁷ Եբր.՝ զգուելի

⁸ Կամ՝ Աթարսաթա

⁹ Եբր.՝ կայնեցնեն

3

Երբ եօթներորդ ամիսը հասաւ, մինչ Իսրայելի որդիները **իրենց** քաղաքներուն մէջ էին, ժողովուրդը Երուսաղէմի մէջ հաւաքուեցաւ մէկ մարդու պէս: **2** Յովսեդեկեան Յեսու եւ անոր քահանայ եղբայրները, նաեւ Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ ու անոր եղբայրները կանգնեցան եւ Իսրայելի Աստուծոյն զոհասեղանը կառուցանեցին, որպէսզի անոր վրայ ողջակէզներ մատուցանեն, ինչպէս Աստուծոյ մարդուն՝ Մովսէսի Օրէնքի **գիրքին** մէջ գրուած է: **3** Զոհասեղանը իր «հիմերուն վրայ հաստատեցին, թէեւ այդ երկիրներուն ժողովուրդներէն կը վախճային», եւ անոր վրայ Տէրոջ ողջակէզներ մատուցանեցին – առտուան ու իրիկուան ողջակէզները: **4** Ապա Տաղաւարներու տօնը կատարեցին՝ գրուածին համաձայն, եւ օրական ողջակէզները **մատուցանեցին՝ իրենց** թիւով, սովորութեան համաձայն, ամէն օրուան հրամայուածին համեմատ: **5** Անկէ ետք՝ մշտատեւ ողջակէզը **մատուցանեցին**, նաեւ «ամսագլուխներու եւ Տէրոջ համար սրբացուած բոլոր հանդիսաւոր տօներուն **ողջակէզները**, եւ այն յօժարակամ ընծաները՝ որոնք ամէն մարդ յօժարակամ Տէրոջ կ'ընծայէր: **6** Եօթներորդ ամսուան առաջին օրէն սկսան Տէրոջ ողջակէզներ մատուցանել. բայց Տէրոջ տաճարին հիմը **տակաւին** դրուած չէր: **7** Զարակոփներուն ու հիւսներուն դրամ տուին, իսկ Սիդոնացիներուն եւ Տիրացիներուն՝ ուտելիք ու խմելիք եւ իւղ, որպէսզի Լիբանանէն մայրիի փայտեր բերեն Յոպպէի ծովը, Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորէն իրենց ունեցած արտօնութեան համաձայն:

8 Անոնց Երուսաղէմ՝ Աստուծոյ տունը գալուն երկրորդ տարուան երկրորդ ամսուան մէջ, Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ, Յովսեդեկեան Յեսու, եւ իրենց եղբայրներուն՝ քահանաներուն եւ Ղեւտացիներուն մնացորդը, ու բոլոր գերութենէն Երուսաղէմ ՚վերադարձողները սկսան **տաճարը կառուցանել**. քսան տարեկանէն վեր եղող Ղեւտացիները վերակացու «նշանակեցին Տէրոջ տան գործին վրայ: **9** Յեսու, անոր որդիներն ու եղբայրները, Կադմիէլ եւ անոր որդիները, «Յուդայի որդիները, **նաեւ** Ենադադի որդիները, անոնց որդիներն ու եղբայրները՝ Ղեւտացիները, մէկ **մարդու** պէս կայնեցան՝ Տէրոջ տան մէջ **աշխատող** գործաւորներուն վրայ վերակացու ըլլալու:

10 Երբ կառուցանողները Տէրոջ տաճարին հիմը դրին, **իրենց պատմութեանը** հագած քահանաները «տեղաւորեցին՝ փողերով, նաեւ Ղեւտացիները՝ Ասափի որդիները՝ ծնծղաներով, որպէսզի Տէրը գովաբանեն՝ Դաւիթ թագաւորին «կարգադրութեան

^ա Կամ՝ վայրին

^բ Եբբ.՝ ժողովուրդներուն ահը իրենց վրայ էր

^գ Եբբ.՝ նոր լուսիններու

^դ Եբբ.՝ եկողները

^ե Եբբ.՝ կայնեցուցին

^զ Եբբ.՝ Ովդուկայի

^է Եբբ.՝ կայնեցուցին

^ը Եբբ.՝ ձեռքին

համաձայն: **11** Տէրը գովաբանելով եւ **իրմէ** շնորհակալ ըլլալով՝ անոնք իրարու կը պատասխանէին. «Որովհետեւ բարի է, որովհետեւ անոր կարեկցութիւնը յաւիտեանական է Իսրայէլի հանդէպ»: Ամբողջ ժողովուրդը մեծ գոչիւնով կը գոռար, երբ Տէրը կը գովաբանէին Տէրոջ տան հիմնադրութեան համար:

12 Զահանաներէն, Ղեւտացիներէն ու նահապետներէն շատեր, որոնք ծեր ըլլալով **Տէրոջ** նախկին տունը տեսեր էին, բարձր ծայնով լացին՝ երբ իրենց աչքերուն առջեւ այս տան հիմը դրուեցաւ. շատեր **իրենց** ուրախութենէն ^բբարձրաձայն գոռացին: **13** Ժողովուրդը ուրախութեան գոչիւնին ծայնն ու ^բբազմութեան լացի ձայնը իրարմէ չէր կրնար զանազանել. արդարեւ բազմութիւնը մեծ գոչիւնով կը գոռար, եւ ձայնը հեռուէն կը լսուէր:

ՏԱՃԱՐԻՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

4

Երբ Յուդայի ու Բենիամինի թշնամիները լսեցին թէ «տարագրութենէն վերադարձողները» Տէրոջ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն տաճարը կը կառուցանեն, **2** Զօրաբաբէլի ու նահապետներուն ներկայացան եւ անոնց ըսին. «Մե՛նք **ալ** ձեզի հետ կառուցանենք. արդարեւ մենք **ալ** ձեզի պէս ձեր Աստուածը կը փնտռենք, ու մեզ հոս ^բբերող Ասորեստանի Ասորդան թագաւորին օրերէն ի վեր անոր զոհ կը մատուցանենք»: **3** Բայց Զօրաբաբէլ, Յեսու եւ Իսրայէլի նահապետներուն մնացորդը անոնց ըսին. «Դուք մեզի հետ ո՛չ մէկ **գործ** ունիք՝ մեր Աստուծոյն տուն մը կառուցանելու համար. հապա միայն մենք պիտի կառուցանենք Տէրոջ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն տունը, ինչպէս Պարսկաստանի թագաւորը – Կիրոս թագաւորը – մեզի պատուիրեց»: **4** Ուստի **այդ** երկրին ժողովուրդը Յուդայի ժողովուրդին ձեռքերը թուլցուց, ու զանոնք շփոթեցուց՝ որ չկառուցանեն: **5** Անոնց ծրագիրը ձախողեցնելու համար՝ անոնց դէմ խորհրդականներ վարձեցին Պարսկաստանի Կիրոս թագաւորին բոլոր օրերը, եւ մինչեւ Պարսկաստանի Դարեհ թագաւորին թագաւորութիւնը: **6** Ասուերոսի թագաւորութեան ատեն, անոր թագաւորութեան սկիզբը, Հրէաստանի ու Երուսաղէմի բնակիչներուն դէմ ամբաստանագիր գրեցին:

7 Արտաշէսի օրերը՝ Բեսեղամ, Միթրիդատ, Տաբէէլ եւ իրենց մնացեալ ընկերները Պարսկաստանի Արտաշէս թագաւորին գրեցին: Տեղեկագիրը ^բասորական գիրերով գրուած էր, ու ^նմեկնութիւնը ^եասորերէն էր: **8** Հռէում հրամանատարը եւ Սամսայ ատենադպիրը Երուսաղէմի դէմ սա՛կերպով նամակ մը գրեցին Արտաշէս թագաւորին:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

- ^բ Եբր.՝ ձայնը բարձրացնելով
- ^գ Եբր.՝ ժողովուրդին
- ^ա Եբր.՝ տարագրութեան որդիները
- ^բ Եբր.՝ բարձրացնող
- ^գ Եբր.՝ արամական, կամ՝ քաղղէական
- ^դ Կամ՝ թարգմանութիւնը
- ^ե Եբր.՝ արամերէն, կամ՝ քաղղէարէն

9 (Այն ատեն Հռէում հրամանատարը, Սամսայ ատենադպիրը եւ իրենց մնացեալ ընկերները՝ Դինացիները, Ափարսաթաքացիները, Տարփաղեցիները, Ափերսացիները, Արքունեցիները, Բաբելոնացիները, Շուշանացիները, Դաւեցիները, Եղամացիները, 10 նաեւ մնացեալ ժողովուրդները, որոնք մեծ ու պատուական Ասենափարը փոխադրեց ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ բնակեցուց, եւ ուրիշներ, որոնք Գետին այս կողմը կը գտնուին, եւայլն, **նամակ մը գրեցին**։) 11 Ահա՛ւասիկ այն նամակին պատճէնը, որ իրեն ղրկեցին.

«Արտաշէս թագաւորին. քու ծառաներդ, Գետին այս կողմը **բնակող** մարդիկը, եւայլն: 12 Թագաւորը թող գիտնայ թէ քու քովէդ մեզի՝ վերադարձող Հրեաները Երուսաղէմ եկան, եւ **այդ** ըմբոստ ու անիրաւ քաղաքը կը կառուցանեն՝ պարիսպներ՝ վերականգնելով եւ հիմեր ^բնորոգելով: 13 Թագաւորը հիմա թող գիտնայ թէ եթէ այս քաղաքը **վերստին** կառուցանուի եւ անոր պարիսպները վերականգնին, անոնք հարկ, տուրք ու մաքս պիտի չվճարեն. այսպէս՝ թագաւորներու եկամուտին վնաս տուած պիտի ըլլաս: 14 Զանի պալատէն ^բկը ստանանք մեր թոշակը՝, չէինք կրնար թագաւորին իրաւագրկութեան հանդուրժել. հետեւաբար **այս նամակը** ղրկեցինք ու թագաւորին գիտցուցինք, 15 որպէսզի քու հայրերուդ Յիշատակութիւններու գիրքին մէջ փնտռուի. արդարեւ այդ Յիշատակութիւններու գիրքին մէջ պիտի գտնես եւ գիտնաս թէ այդ քաղաքը ըմբոստ, թագաւորներուն ու գաւառներուն վնասակար քաղաք մը եղած է, եւ թէ ^գհին ժամանակներէն ի վեր անոր մէջ ընդվզում ^հկազմակերպեր են. հետեւաբար այս քաղաքը աներակ եղած է: 16 Մենք թագաւորին կը գիտցնենք թէ եթէ այս քաղաքը **վերստին** կառուցանուի ու անոր պարիսպները վերականգնին, այս պատճառով Գետին այս կողմը բաժին պիտի չունեննաս»:

17 Թագաւորն **ալ** պատասխան ղրկեց Հռէում հրամանատարին, Սամսայ ատենադպիրին, եւ իրենց մնացեալ ընկերներուն՝ որոնք Սամարիայի մէջ ու Գետին միւս կողմը եղող մնացեալ **տեղերուն** մէջ կը բնակէին, **սա՛խօսքերով**.

18 «Ողջո՛յն, եւայլն: Մեզի ղրկուած ձեր տեղեկագիրը իմ առջեւ ճշգրտապէս կարդացուեցաւ: 19 Ես հրաման տուի, ու փնտռեցին եւ գտան թէ այդ քաղաքը հին ժամանակներէն ի վեր թագաւորներու դէմ ապստամբեր է, ու անոր մէջ ըմբոստութիւն եւ ընդվզում կազմակերպեր են: 20 Նաեւ Երուսաղէմի մէջ հզօր թագաւորներ եղեր են, որոնք Գետին ամբողջ միւս կողմը եղողներուն վրայ տիրեր են, եւ իրենց հարկ, տուրք ու մաքս վճարուեր է: 21 Հիմա հրաման տուէք որ այդ ^իմարդիկը դադրեցնեն քաղաքին

^գ Եբր.՝ բարձրացող

^ե Զաղ.՝ անարտելով

^բ Զաղ.՝ իրարու միացնելով

^բ Զաղ.՝ կ'աղենք մեր աղը

^գ Եբր.՝ հնադարեան

^հ Զաղ.՝ ըրեր

^ի Զաղ.՝ Խաղաղութիւն

^ի Զաղ.՝ զօրաւոր մարդիկը

կառուցումը, մինչև որ ինձմէ ուրիշ հրաման տրուի: 22 Զգուշացէ՛ք որ ասիկա ընելու մէջ չթերանաք, որ չարութիւնը չշատնայ ու թագաւորներուն վնաս չըլլայ»:

23 Հետեւաբար, երբ Արտաշէս թագաւորին տեղեկագիրին պատճէնը Հռէումի, Սամսայ ատենադպիրին եւ անոնց ընկերներուն առջեւ կարդացուեցաւ, արտորալով Երուսաղէմ գացին՝ Հրեաներուն քով, ու բռնութեամբ եւ ոյժով անոնց կառուցումը դադրեցուցին: 24 Այն ատեն Երուսաղէմ եղող Աստուծոյ տան գործը դադրեցաւ, ու մինչև Պարսկաստանի Դարեհ թագաւորին թագաւորութեան երկրորդ տարին՝ դադրած մնաց:

ՏԱՃԱՐԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԵՐՍԿՍԻ

5

Երբ Անգէ մարգարէն եւ Ադդովի որդին՝ Զաքարիա մարգարէն Իսրայէլի Աստուծոյն անունով մարգարէացան Հրէաստանի ու Երուսաղէմի մէջ եղող Հրեաներուն, 2 Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ եւ Յովսեդեկեան Յեսու կանգնեցան ու Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը կառուցանել սկսան: Աստուծոյ մարգարէները անոնց հետ ըլլալով՝ անոնց կ'օգնէին:

3 Այդ ատեն Եփրատ գետին այս կողմի կուսակալը՝ Թաթանայի, Սաթրաբուզան, եւ իրենց ընկերները անոնց եկան ու անոնց սա՛ ըսին. «Ո՞վ ձեզի հրաման տուաւ, որ այս տունը կառուցանէք եւ այս պարիսպները վերականգնէք»: 4 Ուստի անոնց Բըսինք թէ ի՛նչ էին այս Գշէնքը կառուցանող Դմարդոց անունները: 5 Բայց Հրեաներուն երէցներուն վրայ էր իրենց Աստուծոյն աչքը, ու անոնք չկրցան իրենց գործը դադրեցնել՝ մինչև որ խնդիրը Դարեհի հասաւ. այն ատեն անոնք տեղեկագիրով պատասխանեցին այս մասին:

6 Ահա՛ւասիկ այն նամակին պատճէնը, որ Դարեհ թագաւորին ղրկեցին Գետին այս կողմի կուսակալը՝ Թաթանայի, Սաթրաբուզան, եւ իր ընկերները՝ Ափարսաքացիները, որոնք Գետին այս կողմն էին: 7 Անոր նամակ մը ղրկեցին, որուն մէջ սա՛ գրուած էր.

8 «Դարեհ թագաւորին Գշատ բարեւ՛: Թագաւորը թող գիտնայ թէ Հրէաստանի գաւառը՝ մեծ Աստուծոյն տունը գացինք. ան է՛մեծ քարերով կը կառուցանուի, եւ անոր պատերուն մէջ փայտեր կը դրուին: Այս գործը փութով կը կատարուի, ու անոնց ձեռքով կը յաջողի: 9 Ուստի այդ երէցները հարցաքննեցինք, եւ անոնց սա՛ ըսինք. “Ո՞վ ձեզի հրաման տուաւ, որ այս տունը կառուցանէք ու այս պարիսպները վերականգնէք”: 10 Անոնց անուններն ալ հարցուցինք՝ քեզի գիտցնելու համար, որպէսզի անոնց գլխաւոր Դմարդոց անունները քեզի գրենք: 11 Անոնք մեզի սա՛պէս պատասխանեցին. “Մենք երկինքի ու երկրի Աստուծոյն

^ա Քաղ.՝ աւարտէք
^բ Քաղ.՝ սա՛ ըսինք
^գ Քաղ.՝ կառոյցը
^դ Քաղ.՝ զօրաւոր մարդոց
^ե Քաղ.՝ խօսք
^զ Քաղ.՝ ամէն խաղաղութիւն
^է Քաղ.՝ գլորուող
^ը Քաղ.՝ զօրաւոր մարդոց

ծառաներն ենք, եւ շատ տարիներ առաջ կառուցանուած տունը վերստին կը կառուցանենք: Իսրայէլի մեծ թագաւոր մը զայն կառուցանեց եւ աւարտեց. 12 բայց երբ մեր հայրերը երկինքի Աստուածը վրդովեցին, զանոնք Բաբելոնի թագաւորին՝ Զաղդէացի Նաբուգոդոնոսորի ձեռքը մատնեց, ան ալ այս տունը փլցուց ու ժողովուրդը Բաբելոն տարագրեց: 13 Բայց Բաբելոնի Կիւրոս թագաւորին առաջին տարին՝ Կիւրոս թագաւորը հրաման տուաւ որ այս Աստուծոյ տունը կառուցանուի: 14 Աստուծոյ տան ոսկիէ եւ արծաթէ առարկաներն ալ, որ Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմի տաճարէն դուրս հանելով՝ Բաբելոնի տաճարը տարեր էր, Կիւրոս թագաւորը զանոնք Բաբելոնի տաճարէն դուրս հանեց ու Սասաբասար անունով մէկուն յանձնեց, որ կուսակալ նշանակեր էր, 15 եւ անոր ըսաւ. "Ա՛ն այս առարկաները, գնա՛ ու զետեղէ՛ զանոնք Երուսաղէմ եղող տաճարը, եւ Աստուծոյ տունը իր տեղը թող կառուցանուի": 16 Այն ատեն Սասաբասար եկաւ, Երուսաղէմ եղող Աստուծոյ տան հիմը՝ քարաւ, եւ այդ ատենէն մինչեւ հիմա կը կառուցանուի, բայց չէ աւարտած: 17 Ուստի հիմա, եթէ թագաւորին՝ հաճելի է, հոն՝ Բաբելոն եղող թագաւորին զանձատան մէջ թող փնտռուի, թէ արդեօք Կիւրոս թագաւորը հրաման տուե՛ր է որ Երուսաղէմի մէջ այս Աստուծոյ տունը կառուցանուի: Թագաւորը այս մասին իր կամքը թող՝ գիտցնէ մեզի»:

ԿԻՒՐՈՍ ԿԱՅՍՐԻՆ ԶՐՈՎԱՐՏԱԿԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

6

Այն ատեն Դարեհ թագաւորը հրաման տուաւ, ու դիւանին մէջ փնտռեցին,– ուր գանձերը կը պահուէին Բաբելոնի մէջ,– 2 եւ Մարաստանի գաւառին մէջ եղող՝ Եկբատանայի պալատին մէջ պատատ մը գտնուեցաւ, որուն մէջ սա՛պէս գրուած յիշատակութիւն մը կար.

3 «Կիւրոս թագաւորին առաջին տարին, Կիւրոս թագաւորը Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տան մասին հրաման տուաւ որ այդ տունը կառուցանուի այն տեղը՝ ուր զոհ կը մատուցանէին: Անոր հիմերը ամուր ըլլան, անոր բարձրութիւնը՝ վաթսուն կանգուն, եւ լայնքը՝ վաթսուն կանգուն: 4 Երեք կարգ քարերէ ու մէկ կարգ նոր փայտէ ըլլայ, եւ անոր ծախսերը թագաւորին տունէն թող վճարուին: 5 Աստուծոյ տան ոսկիէ եւ արծաթէ առարկաներն ալ, որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմի տաճարէն դուրս հանեց ու Բաբելոն բերաւ, թող վերադարձուին: Իւրաքանչիւրը իր տեղը թող՝ տարուի՝ Երուսաղէմ եղող տաճարին մէջ. զանոնք զետեղէ՛ Աստուծոյ տունը»:

ԴԱՐԵԶ ԿԱՅՍՐԸ ԿԸ ԶՐԱՄԱՅԷ ԳՈՐԾԻՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

6 «Ուստի հիմա՝ Թաթանայի՛, Գետին միւս կողմի կուսակալը, Սաթրաբուզա՛ն, եւ

^բ Զաղ.՝ տուաւ

^ժ Զաղ.՝ լաւ

^ի Զաղ.՝ ղրկէ

^ւ Զաղ.՝ Ախմեթայի

^բ Զաղ.՝ գլորուող

^գ Զաղ.՝ երթայ

Ափարսաքացիներ, անոնց ընկերները՝ որ Գետին միւս կողմն էք, հեռացէք ատկէ: **7** Թողուցէ՛ք այս Աստուծոյ տան գործը. Հրեաներու կուսակալն ու երէցները թող կառուցանեն այս Աստուծոյ տունը իր տեղը: **8** Նաեւ հրաման կու տամ, որ գիտնաք թէ Հրեաներու երէցներուն ի՛նչ պիտի ընէք՝ Աստուծոյ տան կառուցումին համար. **այսինքն՝** թագաւորին Դոյքերէն – Գետին միւս կողմէն **հաւաքուած** հարկէն – այդ «մարդոց ծախսերը անյապաղ թող վճարուին, որպէսզի «գործը չդադրի»: **9** Ի՛նչ որ անոնց պէտք ըլլայ, թէ՛ զուարակներ, թէ՛ խոյեր եւ թէ՛ գառներ՝ երկինքի Աստուծոյն ողջակէզներուն համար, **նաեւ** ցորեն, աղ, գինի ու իւղ, – Երուսաղէմի մէջ եղող քահանաներուն հրահանգին համաձայն, – ամէն օր անոնց թող վճարուի առանց թերացումի, **10** որպէսզի երկինքի Աստուծոյն անուշահոտ **զոհեր** մատուցանեն, ու թագաւորին եւ անոր որդիներուն կեանքին համար աղօթեն: **11** Ես հրաման կու տամ. ո՛վ որ այս «խօսքին ընդդիմանայ», անոր տունէն փայտ մը թող քակուի ու տնկուի, ինք անոր վրայ Բգամուի, եւ ասոր համար իր տունը աղբիւս ըլլայ: **12** Այն Աստուածը՝ որ իր անունը հոն բնակեցուցեր է, թող տապալէ ամէն թագաւոր ու ժողովուրդ, որ ձեռք կ'երկարէ՝ **այս խօսքին** ընդդիմանալու, **եւ** Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյ տունը փլցնելու: Ես՝ Դարեհ **այս** հրամանը տուի. թող ա՛նյապաղ գործադրուի»:

ՏԱՃԱՐԸ ԿԸ ՆՈՒԻՐՈՒԻ

13 Այն ատեն Գետին այս կողմի կուսակալը՝ Թաթանայի, Սաթրաբուզան, եւ իրենց ընկերները Դարեհ թագաւորին ղրկած **հրամանը** անյապաղ կատարեցին: **14** Հրեաներուն երէցները կը կառուցանէին ու կը յաջողէին՝ Անգէ մարգարէին ու Ադդոփի որդիին՝ Զաքարիայի մարգարէութեամբ. անոնք կառուցանեցին եւ ւաւարտեցին՝ Իսրայէլի Աստուծոյն հրամանին համաձայն, նաեւ Կիրոսի, Դարեհի ու Պարսկաստանի Արտաշէս թագաւորին հրամանին համաձայն: **15** Այս տունը Ադար ամսուան երրորդ օրը ւաւարտեցաւ, Դարեհ թագաւորին թագաւորութեան վեցերորդ տարին:

16 Իսրայէլի որդիները, քահանաներն ու Ղեւտացիները եւ «տարագրութենէն վերադարձողներուն» մնացորդը, ուրախութեամբ Աստուծոյ տան նաւակատիքը կատարեցին: **17** Աստուծոյ տան նաւակատիքին համար՝ հարիւր զուարակ, երկու հարիւր խոյ, չորս հարիւր գառ, եւ ամբողջ Իսրայէլի մեղքի պատարագ ըլլալու համար՝ Իսրայէլի տոհմերուն թիւով՝ այծերէն տասներկու քօջ մատուցանեցին: **18** Նաեւ Երուսաղէմի մէջ՝ Աստուծոյ պաշտամունքին համար նշանակեցին քահանաները՝ իրենց ազգատոհմերուն մէջ, ու Ղեւտացիները՝ իրենց դասերուն մէջ, ինչպէս Մովսէսի գիրքին մէջ գրուած է:

⁷ **Կամ՝** հարստութենէն
⁸ **Քաղ.**՝ զօրաւոր մարդոց
⁹ **Քաղ.**՝ չդադրիմ
¹⁰ **Քաղ.**՝ խօսքին
¹¹ **Քաղ.**՝ խօսքը փոխէ
¹² **Քաղ.**՝ զարնուի
¹³ **Եբր.**՝ տարագրութեան որդիներուն

19 ԻՏարագրութենէն վերադարձողները՝ առաջին ամսուան տասնչորրորդ օրը կատարեցին Զատիկը: 20 Զանի քահանաներն ու Ղեկապետները Լմիասին սրբացան՝ ու բոլորն ալ մաքուր եղան, զատիկը մորթեցին բոլոր տարագրութենէն վերադարձողներուն համար, քահանաներուն համար, եւ իրենց համար: 21 Տարագրութենէն վերադարձող Իսրայէլի որդիները զայն կերան, նաեւ բոլոր անոնք, որ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը փնտռելու համար անոնց եկած էին, զատուելով այդ երկրին ազգերուն անմաքրութենէն: 22 Եօթը օր Բաղարջակերքի տօնը կատարեցին ուրախութեամբ. արդարեւ Տէրը զանոնք ուրախացուցած էր՝ Ասորեստանի թագաւորին սիրտը իրենց կողմը դարձնելով, որպէսզի Աստուծոյ – Իսրայէլի Աստուծոյն – տան գործին մէջ իրենց¹ օգնէ:

ԵԶՐԱՍ ԿԸ ՀԱՍՆԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

7

Այս բաներէն ետք, Պարսկաստանի թագաւորին՝ Արտաշէսի թագաւորութեան ատենը, Եզրաս – որդին Սարայիայի, որդին Ազարիայի, որդին Զեղկիայի, 2 որդին Սեղղումի, որդին Սադովկի, որդին Աքիտովբի, 3 որդին Ամարիայի, որդին Ազարիայի, որդին Մարիոթի, 4 որդին Զարիայի, որդին Ոզիի, որդին Բոկկիի, 5 որդին Աբիսուայի, որդին Փենեհէսի, որդին Եղիազարի, որդին Ահարոն աւագ քահանային –, 6 այս Եզրասը Բաբելոնէն բարձրացաւ. ան արագագիր դպիրն էր Մովսէսի Օրէնքին, որ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը տուեր էր: Թագաւորը անոր շնորհեց ամէն ինչ որ պահանջեր էր, որովհետեւ Տէրոջ՝ իր Աստուծոյն ձեռքը իր վրան էր: 7 (Արտաշէս թագաւորին եօթներորդ տարին՝ Իսրայէլի որդիներէն, քահանաներէն ու Ղեկապետներէն, երգողներէն, դռնապաններէն եւ Նաթանայիմներէն ոմանք երուսաղէմ բարձրացան:) 8 Ան հինգերորդ ամիսը երուսաղէմ հասաւ, թագաւորին եօթներորդ տարին: 9 Արդարեւ առաջին ամսուան առաջին օրը Բաբելոնէն մեկնեցաւ, եւ Աստուծոյ բարի ձեռքը անոր վրայ ըլլալով՝ հինգերորդ ամսուան առաջին օրը երուսաղէմ հասաւ. 10 որովհետեւ Եզրաս իր սիրտը Գորամադրած էր՝ որպէսզի Տէրոջ Օրէնքը փնտռէ ու գործադրէ, եւ կանոններն ու Պատաւճիռները սորվեցնէ Իսրայէլի մէջ:

ԱՐՏԱՇԷՍ ԿԱՅՍՐԻՆ ԵԶՐԱՍԻ ՏՈՒԱԾ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԸ

11 Ահա՛ւասիկ այն տեղեկագիրին պատճէնը, որ Արտաշէս թագաւորը տուաւ Եզրաս

¹ Եբր.՝ Տարագրութեան որդիները
² Եբր.՝ մէկ մարդու պէս մաքրուեցան
³ Եբր.՝ ձեռքերը ուժովցնէ
⁴ Եբր.՝ տուաւ
⁵ Կամ՝ սկսաւ բարձրանալ
⁶ Եբր.՝ պատրաստած
⁷ Կամ՝ սովորութիւնները

քահանային ու դպիրին, որ Տէրոջ ^Եպատուիրած խօսքերուն՝ գրողն էր, նաեւ անոր կանոններուն՝ Իսրայէլի տրուած:

12 «Թագաւորներու թագաւորը՝ Արտաշէս, Եզրաս քահանային, երկինքի Աստուծոյն Օրէնքին դպիրին, կատարեալ խաղաղութիւն, եւայլն: 13 Հրաման կու տամ, որ իմ թագաւորութեանս մէջ եղող Իսրայէլի ժողովուրդէն եւ անոր քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն բոլոր յօժարակամ Երուսաղէմ գացողները՝ քեզի հետ երթան: 14 Արդարեւ դուն թագաւորին ու անոր եօթը խորհրդականներուն ^Գկողմէն կը դրկուիս, որպէսզի Հրէաստանը եւ Երուսաղէմը քննարկես՝ քու ձեռքդ եղած Աստուծոյ Օրէնքին համաձայն, 15 եւ տանիս այն արծաթն ու ոսկին՝ որ թագաւորը եւ իր խորհրդականները յօժարակամ ընծայեցին Իսրայէլի Աստուծոյն,– որուն բնակարանը Երուսաղէմի մէջ է,– 16 նաեւ բոլոր արծաթն ու ոսկին՝ որ Բաբելոնի ամբողջ գաւառին մէջ պիտի գտնես, ժողովուրդին ու քահանաներուն յօժարակամ ընծային հետ, որ կը մատուցանեն Երուսաղէմի մէջ եղող իրենց Աստուծոյն տան: 17 Ուրեմն այդ դրամով անյապաղ զուարակներ, խոյեր ու գառներ գնէ, նաեւ անոնց հացի ընծաներն ու թափելիք նուէրները, եւ գանոնք մատուցանէ՝ Երուսաղէմ եղող ձեր Աստուծոյն տան զոհասեղանին վրայ. 18 իսկ մնացած արծաթով ու ոսկիով՝ ինչ որ քեզի ու եղբայրներուդ ^Եպատշաճ թուի՝ ընել, ըրէ՛ք զայն՝ ձեր Աստուծոյն կամքին համաձայն: 19 Այն առարկաները՝ որ քու Աստուծոյն տան պաշտամունքին համար քեզի տրուեցան, ^Բգետեղէ՛ գանոնք Երուսաղէմի Աստուծոյն առջեւ: 20 Ուրիշ ինչ որ քու Աստուծոյն տան համար հարկաւոր է ու քեզի ^Բկը պատշաճի՝ տալ, տո՛ւր զայն թագաւորին գանձատունէն: 21 Ու ես, Արտաշէս թագաւորս, հրաման կու տամ ձեզի՝ Գետին միւս կողմը եղող բոլոր գանձապետներուդ, որ անյապաղ կատարէք ինչ որ Եզրաս քահանան, երկինքի Աստուծոյն Օրէնքին դպիրը, ձեզմէ խնդրէ. 22 առանց ^Ժհաշուելու տուէ՛ք մինչեւ հարիւր տաղանդ արծաթ, հարիւր քոռ ցորեն, հարիւր մար գինի, հարիւր մար իւղ, եւ ա՛յ: 23 Ինչ որ երկինքի Աստուածը հրամայեր է՝ թող փութաջանութեամբ գործադրուի երկինքի Աստուծոյն տան համար, որպէսզի թագաւորին եւ անոր որդիներուն թագաւորութեան վրայ զայրոյթ չըլլայ: 24 Ձեզի կը գիտցնենք թէ բոլոր քահանաներէն, Ղեւտացիներէն, երգողներէն, դռնապաններէն, Նաթանայիմներէն եւ այս Աստուծոյ տան սպասարկուներէն հարկ, տուրք ու մաքս առնելու հրաման չկայ: 25 Իսկ դո՛ւն, ո՛վ Եզրաս, քու Աստուծոյն իմաստութեամբ՝ որ ձեռքդ ունիս, դատաւորներ եւ իշխաններ նշանակէ, որ Գետին միւս կողմը եղող ամբողջ ժողովուրդը դատեն, այսինքն բոլոր անոնք՝ որ քու Աստուծոյն Օրէնքը գիտեն. չգիտցողներուն ալ սորվեցուցէ՛ք: 26 Ո՛վ որ քու Աստուծոյն Օրէնքն ու թագաւորին օրէնքը չգործադրէ՝ անյապաղ ի՞թող դատապարտուի՛, կա՛մ մահուան, կա՛մ աքսորի, կա՛մ գոյքերու գրաւումի, կա՛մ ալ բանտարկութեան»:

^Ե Եբր.՝ պատուիրաններուն խօսքերուն

^Գ Եբր.՝ առջեւէն

^Բ Զաղ.՝ լաւ ըլլայ

^Բ Զաղ.՝ հատուցանէ՛

^Բ Զաղ.՝ կ'իյնայ

^Ժ Զաղ.՝ գրելու

^Ժ Զաղ.՝ անոր դատաստանը թող գործադրուի

27 Օրհնեա՛լ ըլլայ Տէրը՝ մեր հայրերուն Աստուածը, որ Երուսաղէմի մէջ եղող Տէրոջ տունը՝ զարդարելու համար՝ այսպիսի **փափաք** դրաւ թագաւորին սիրտին մէջ: 28 Ինծի կարեկցութիւնն՝ ^hցոյց տուաւ՝ թագաւորին, անոր խորհրդակցանքերուն ու թագաւորին բոլոր զօրաւոր իշխանաւորներուն առջեւ. Տէրոջ՝ իմ Աստուծոյս ձեռքը իմ վրաս ըլլալով՝ ուժովցայ, եւ Իսրայէլէն գլխաւոր ^ժմարդիկ հաւաքեցի՝ որպէսզի ինծի հետ բարձրանան:

ՏԱՐԱԳՐՈՒԹԵՆԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՂ ԺՈՂՈՎՈՒՐԸ

8

Ահա՛ւասիկ Արտաշէս թագաւորին թագաւորութեան ատենը՝ ինծի հետ Բաբելոնէն բարձրացողներուն նահապետներն ու ազգահամարը.– 2 Փենեհէսի որդիներէն՝ Գերսոն. Իթամարի որդիներէն՝ Դանիէլ. Դաւիթի որդիներէն՝ Զետտուս. 3 Սեքենիայի որդիներէն՝ Փարոսի որդիներէն՝ Զաքարիա, եւ անոր հետ՝ ազգահամարի մէջ արձանագրուած հարիւր յիսուն **այր** մարդ: 4 Փահաթ-Մովաբի որդիներէն՝ Զարիայի որդին՝ Եղիովեմայի, եւ անոր հետ՝ երկու հարիւր **այր** մարդ. 5 Սեքենիայի որդիներէն՝ Յազիէլի որդին, եւ անոր հետ՝ երեք հարիւր **այր** մարդ. 6 Ադինի որդիներէն՝ Յովնաթանի որդին՝ Աբեդ, եւ անոր հետ՝ յիսուն **այր** մարդ. 7 Եղամի որդիներէն՝ Գոթողիայի որդին՝ Եսայի, եւ անոր հետ՝ եօթանասուն **այր** մարդ. 8 Սափատիայի որդիներէն՝ Միքայէլի որդին՝ Զաբադիա, եւ անոր հետ՝ ութսուն **այր** մարդ. 9 Յովաբի որդիներէն՝ Յեքիէլի որդին՝ Աբդիա, եւ անոր հետ՝ երկու հարիւր տասնութ **այր** մարդ. 10 Սաղոմիդի որդիներէն՝ Յոսեփիայի որդին, եւ անոր հետ՝ հարիւր վաթսուն **այր** մարդ. 11 Բերայիի որդիներէն՝ Բերայիի որդին՝ Զաքարիա, եւ անոր հետ՝ քսանութ **այր** մարդ. 12 Ազգադի որդիներէն՝ Ակատանի որդին՝ Յոհանան, եւ անոր հետ՝ հարիւր տասը **այր** մարդ. 13 Ադոնիկամի որդիներէն՝ վերջիները, ահա՛ւասիկ անոնց անունները.– Եղիփաղէտ, Յէիէլ ու Սեմայիա, եւ անոնց հետ՝ վաթսուն **այր** մարդ. 14 Բագուէի որդիներէն՝ Ութայի ու Զաբուդ, եւ անոնց հետ՝ եօթանասուն **այր** մարդ:

ԵԶՐԱՍ ՂԵՒՏԱՅԻՆԵՐ ԿԸ ԳՏՆԷ ՏԱՃԱՐԻՆ ՀԱՄԱՐ

15 Ասոնք դէպի Ահավա ^Բհոսող գետին եզերքը հաւաքեցի, ու հոն երեք օր բանակեցանք: Ժողովուրդին ու քահանաներուն ^Գուշադրութիւն դարձուցի՝, ու հոն Ղեւտացիներու որդիներէն ո՛չ մէկը գտայ: 16 Այն ատեն կանչել տուի գլխաւոր ^Դմարդիկը՝ Եղիազար, Արիէլ, Սեմայիա, Եղնաթան, Հարիպ, Եղնաթան, Նաթան, Զաքարիա ու

^l Կամ՝ փառաւորելու
^h Եբր.՝ երկարեց
^ժ Եբր.՝ զօրաւոր մարդիկ
^ա Եբր.՝ արու
^Բ Եբր.՝ գացող
^Գ Եբր.՝ նկատեցի
^Դ Զաղ.՝ զօրաւոր մարդիկը

ԵԶՐԱՍԻ ԳԻՐԸԸ

Մեսուղամ, եւ խելացի մարդիկը՝ Յովարիբ ու Եղնաթան, **17** եւ զանոնք Քասիփիա կոչուած տեղին գլխաւորին՝ Ադդովի Էդրկեցի: Ադդովի եւ անոր եղբայրներուն՝ Քասիփիա կոչուած տեղը եղող Նաթանայիմներուն ըսուելիք խօսքերը անոնց բերանը դրի, որպէսզի մեր Աստուծոյն տան համար մեզի սպասարկուներ բերեն: **18** Քանի մեր Աստուծոյն բարի ձեռքը մեր վրայ էր, Իսրայէլեան Ղեւի որդիին՝ Մոհողի որդիներէն ուշիմ մարդ մը բերին մեզի, **այսինքն՝** Սարաբիան, անոր որդիներն ու եղբայրները, տասնութ **հոգի. 19** նաեւ Ասաբիան, եւ անոր հետ՝ Մերարիի որդիներէն՝ Եսային, անոր եղբայրներն ու անոնց որդիները՝ քսան **հոգի. 20** Նաթանայիմներէն ալ, որոնք Դաւիթ եւ իր իշխանաւորները Ղեւտացիներու ծառայութեան ղյատկացուցեր էին, երկու հարիւր քսան Նաթանայիմ. իրենցմէ բոլորն **ալ** անուններով որոշուած էին:

ԵԶՐԱՍ Կ'ԱՌԱՋՆՈՐԴԷ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԾՈՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՂՕԹԷՒ

21 Հոն՝ Ահավայի գետին քով՝ ծոմապահութիւն յայտարարեցի, որպէսզի խոնարհինք Տէրոջ՝ մեր Աստուծոյն առջեւ, եւ իրմէ Էյաջող ճամբորդութիւն խնդրենք մեզի, մեր մանուկներուն ու մեր ամբողջ ինչքին համար: **22** Արդարեւ ամչջայ թագաւորէն զօրագունդ ու ձիաւորներ խնդրել՝ ճամբային մէջ Բմեզ թշնամիներէն պաշտպանելու՝ համար, որովհետեւ թագաւորին ըսեր էինք. «Մեր Աստուծոյն ձեռքը բոլոր զինք փնտռողներուն վրայ է՝ բարիքի համար, իսկ իր զօրութիւնն ու բարկութիւնը բոլոր զինք լքողներուն դէմ են»: **23** Ուստի ծոմ պահեցինք, եւ ասոր համար մեր Աստուծոյն թախանձեցինք. ան ալ մեր թախանձանքը ընդունեց:

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ՏԱՃԱՐԻՆ ՀԱՄԱՐ

24 Քահանաներու պետերէն տասներկու մարդ զատեցի – Սարաբիան, Ասաբիան, ու անոնց հետ՝ իրենց եղբայրներէն տասը մարդ –, **25** եւ անոնց առջեւ կշռեցի արծաթը, ոսկին ու առարկաները, **այսինքն՝** թագաւորին, անոր խորհրդականներուն եւ իշխանաւորներուն, ու **հոն** գտնուող ամբողջ Իսրայէլի Բմատուցանած զննձաները՝ մեր Աստուծոյն տան համար: **26** Նաեւ անոնց ձեռքերուն մէջ կշռեցի վեց հարիւր յիսուն տաղանդ արծաթ, հարիւր տաղանդ արծաթէ առարկաներ, հարիւր տաղանդ ոսկի, **27** հազար դրամ **արժող** քսան ոսկի ըմպանակ, եւ գեղեցիկ, փայլուն, ոսկիի պէս Իթանկագին պղինձէ երկու անօթ: **28** Անոնց ըսի. «Դուք Տէրոջ սրբացած էք, **այս** առարկաներն ալ սուրբ են, իսկ արծաթն ու ոսկին յօժարակամ ընծայ են Տէրոջ՝ ձեր հայրերուն Աստուծոյն: **29** Հսկեցէ՛ք ու պահեցէ՛ք **զանոնք**, մինչեւ որ **զանոնք** Երուսաղէմ կշռէք՝ Տէրոջ տան

^ա Եբբ.՝ դուրս հանեցի

^գ Եբբ.՝ տուեր

^է Եբբ.՝ ուղիղ

^բ Եբբ.՝ թշնամիին դէմ մեզի օգնելու

^բ Եբբ.՝ բարձրացուցած

^ժ Եբբ.՝ բարձրացնելիք ընծաները

^ի Եբբ.՝ ցանկալի

սենեակներուն մէջ, քահանաներուն, Ղեւտացիներու պետերուն եւ Իսրայէլի 'Ահապետներուն առջեւ»։ 30 Ուստի քահանաներն ու Ղեւտացիները արծաթը, ոսկին եւ առարկաները կշիռով ստացան, որպէսզի Երուսաղէմ՝ մեր Աստուծոյն տունը տանին։

ՎԵՐԱԴԱՐՉ ԴԷՊԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

31 Առաջին ամսուան տասներկորդ օրը Ահավայի գետէն մեկնեցանք՝ Երուսաղէմ երթալու համար. մեր Աստուծոյն ձեռքը մեր վրայ էր, ու մեզ ճամբան թշնամիին ու դարանակալին ձեռքէն ազատեց։ 32 Երբ Երուսաղէմ հասանք, հոն երեք օր մնացինք։ 33 Չորրորդ օրը՝ արծաթը, ոսկին եւ առարկաները մեր Աստուծոյն տան մէջ կշռուեցան Ուրիա քահանային որդիին՝ Մերամոթի ձեռքով։ Անոր հետ էր Փեներհէսի որդին՝ Եղիազար, եւ անոնց հետ էին Յեսուի որդին՝ Յովզաբադ, ու Բանուիի որդին՝ Նովադիա Ղեւտացիները։ 34 Բոլորը թիւով եւ կշիռով յանձնուեցան. այն ատեն ամբողջ կշիռը արձանագրուեցաւ։

35 Տարագրութեան որդիները, որոնք գերութենէն վերադարձած էին, Իսրայէլի Աստուծոյն ողջակէզներ մատուցանեցին.– ամբողջ Իսրայէլի համար՝ տասներկու զուարակ, իննսունվեց խոյ, եօթանասունեօթը գառ, ու մեղքի պատարագի համար՝ տասներկու քօշ. ասոնք բոլորը Տէրոջ ողջակէզ մատուցանեցին։ 36 Անոնք թագաւորին հրովարտակը Գետին այս կողմը եղող թագաւորին սատրապներուն ու կուսակալներուն յանձնեցին, անոնք ալ ժողովուրդին եւ Աստուծոյ տան նեցուկ եղան։

ԵԶՐԱՍ ԿԸ ՍԵՐՏԷ ԽԱՌՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ

9

Երբ այս բաները ակարտեցան, իշխանաւորները ինծի մօտեցան եւ ըսին. «Իսրայէլի ժողովուրդը, քահանաներն ու Ղեւտացիները այս երկիրներուն ժողովուրդներէն չզատուեցան, հապա անոնց գարշութիւններուն նմանները կը գործեն, այսինքն՝ Զանանացիներուն, Զետացիներուն, Փերեզացիներուն, Յերուսացիներուն, Ամմոնացիներուն, Մովաբացիներուն, Եգիպտացիներուն եւ Ամորհացիներուն նման։ 2 Արդարեւ իրենց համար ու իրենց որդիներուն համար անոնց աղջիկներէն կին առին, եւ սուրբ զարմը այս երկիրներուն ժողովուրդներուն հետ խառնուեցաւ. "իշխանաւորներն ու ատենակալները առաջինները եղան" այս ուխտագանցութեան մէջ»։ 3 Երբ այս բանը լսեցի, հագուստս եւ պարեգօտս պատռեցի, գլուխիս ու մօրուքիս մազերը փետեցի, եւ ապշած նստայ։ 4 Այն ատեն տարագիրներուն ուխտագանցութեան պատճառով Իսրայէլի Աստուծոյն խօսքերէն բոլոր փախցողները իմ քովս հաւաքուեցան, ու ես մինչեւ իրիկուան ընծային ատենը ապշած նստայ։ 5 Իրիկուան ընծային ատենը՝ թախիծէս կանգնեցայ, պատռուած հագուստովս ու պարեգօտովս ծնրադրեցի, ձեռքերս դէպի Տէրը՝ իմ Աստուածս տարածեցի, 6 եւ ըսի. «Իմ Աստուածս, կ'ամչնամ ու կը խպնիմ՝ որ երեսս քեզի վերցնեմ, ո՛վ իմ Աստուածս. արդարեւ մեր անօրէնութիւնները մեր գլուխէն վեր քարծրացան, ու մեր

¹ Այսինքն՝ հայրերու պետերուն

^ա Եբր.՝ իշխանաւորներուն եւ ատենակալներուն ձեռքը առաջինը եղաւ

^բ Եբր.՝ դողացողները

^գ Եբր.՝ շատցան

յանցանքը մինչև երկինք ⁷ Եւր հայրերուն օրերէն ի վեր մենք մեծ յանցանքի մէջ ենք մինչև այսօր, եւ մեր անօրէնութիւններուն համար՝ մենք, մեր թագաւորներն ու մեր քահանաները օտար երկիրներու թագաւորներուն ձեռքը մատնուեցանք՝ սուրի, գերութեան, կողոպտուի ու երեսի ամօթի, ինչպէս այսօր **կ'երեւայ: 8** Իսկ հիմա, քիչ մը ատեն, Տէրը՝ մեր Աստուածը ողորմեցաւ, մեզի ազատածներ թողուց եւ իր սուրբ տեղին մէջ մեզի ^Կպատսպարան մը տուաւ, որպէսզի մեր Աստուածը մեր աչքերը լուսաւորէ ու մեր ստրկութեան մէջ մեզի քիչ մը կենսունակութիւն տայ: **9** Արդարեւ մենք ստրուկ էինք, բայց մեր Աստուածը մեզ չլքեց մեր ստրկութեան մէջ. հապա Պարսկաստանի թագաւորներուն առջեւ մեզի կարեկցութիւն ^Գցոյց տուաւ, որպէսզի մեզի կենսունակութիւն տայ՝ մեր Աստուծոյն տունը ^Էվերականգնելու, անոր ակերակները ^Ընորոգելու, եւ մեզի Հրէաստանի մէջ ու Երուսաղէմի մէջ պատ մը տալու: **10** Ուստի հիմա, ո՛վ մեր Աստուածը, ասկէ ետք ի՞նչ ըսենք, որովհետեւ լքեցինք քու պատուիրաններդ, **11** որոնք քու ծառաներուդ՝ մարգարէներուն ^Թմիջոցով հրամայեցիր եւ ըսիր. «Այն երկիրը, ուր պիտի մտնէք՝ անոր տիրանալու համար, կեղտոտած երկիր մըն է՝ երկիրներու ժողովուրդներուն կեղտոտութիւններով. իրենց գարշութիւններով **եւ** իրենց անմաքրութեամբ զայն ծայրէ ծայր լեցուցած են: **12** Ուրեմն ձեր աղջիկները անոնց որդիներուն մի՛ տաք, անոնց աղջիկները ձեր որդիներուն համար մի՛ առնէք, ու երբեք անոնց խաղաղութիւնը եւ բարօրութիւնը մի՛ փնտռէք. որպէսզի ուժովնաք, **այդ** երկրին բարիքը ուտէք, եւ ձեր որդիները յաւիտեան **անոր** տիրանան: **13** Մեր չար գործերուն համար ու մեր մեծ յանցանքին համար այս բոլոր **բաներուն** մեր վրայ հասնելէն ետք, (թէպէտ դո՛ւն, ո՛վ մեր Աստուածը, **մեզ**՝ չպատժեցիր մեր անօրէնութիւններուն համեմատ», հապա մեզի այսպիսի ազատում մը տուիր), **14** պէ՞տք էր որ դարձեալ քու պատուիրաններդ ի՛մտեսէինք եւ այս ^Լգարշելի ազգերուն խնամի ըլլայինք. միթէ դուն մեզի դէմ պիտի չբարկանայի՞ր ու մեզ պիտի չսպառէի՞ր, մինչև որ **մեզմէ** մնացորդ եւ ազատած չըլլար: **15** Ո՛վ Տէր, Իսրայէլի՛ Աստուած, դուն արդար ես, որովհետեւ մենք մինչև այսօր մնացած ենք՝ **իբր** ազատած. ահա՛ մենք մեր յանցանքով քու առջեւ ենք, թէպէտ այս պատճառով չենք կրնար քեզի ներկայանալ»:

ԽԱՌՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԱՅՆԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐ

10

- ⁷ Եբր.՝ մեծցաւ
- ^Ե Եբր.՝ ցից
- ^Գ Եբր.՝ երկարեց
- ^Է Եբր.՝ բարձրացնելու
- ^Ը Եբր.՝ կայնեցնելու
- ^Թ Եբր.՝ ձեռքով
- ^Կ Եբր.՝ մեր անօրէնութիւններէն պակաս արգիլեցիր
- ^Լ Եբր.՝ խզէինք
- ^Լ Եբր.՝ գարշութիւններու

Մինչ Եզրաս կ'աղօթեր եւ կը խոստովանէր, լալով ու «երկրպագելով Աստուծոյ տան առջեւ, Իսրայէլէն յոյժ մեծ համախմբում մը – մարդիկ, կիներ ու զաւակներ – անոր քով հաւաքուեցաւ, եւ ժողովուրդը ^բյոյժ շատ՝ լացաւ: **2** Այն ատեն Եղամի որդիներէն Յեքիէլի որդին՝ Սեքենիա Եզրասի պատասխանելով ըսաւ. «Մենք մեր Աստուծոյն հանդէպ ուխտագանգ եղանք ու երկրին ժողովուրդներէն օտարազգի կիներ ^գառինք. բայց հիմա այս մասին յոյս կայ Իսրայէլի համար: **3** Հիմա մեր Աստուծոյն հետ ուխտ կնքենք, որ բոլոր կիներն ու անոնցմէ ծնածները ^դարձակենք՝ իմ տիրոջս ու մեր Աստուծոյն պատուիրանէն ^եվախցողներուն ^զհրահանգին համաձայն. եւ **ասիկա** Օրէնքին համաձայն թող գործադրուի: **4** Կանգնէ՛, որովհետեւ այս խնդիրը քեզի **կը վերաբերի**. մենք ալ քեզի հետ կ'ըլլանք: Ուժովցի՛ր եւ կատարէ՛»:

5 Եզրաս կանգնեցաւ, ու քահանաներու պետերուն, Ղեւտացիներուն եւ ամբողջ Իսրայէլի երդում ընել տուաւ, որ այդ ըսուածը գործադրեն. անոնք ալ երդում ըրին: **6** Եզրաս Աստուծոյ տան առջեւէն կանգնեցաւ, ու Եղիասիբի որդիին՝ Յոհանանին սենեակը գնաց: Հոն մտնելով հաց չկերաւ եւ ջուր չխմեց, որովհետեւ տարագիրներուն ուխտագանցութեան համար կը սգար: **7** Հրէաստանի ու Երուսաղէմի մէջ ^էծանուցանել տուին, որ բոլոր ^ըտարագրութենէն վերադարձողները՝ Երուսաղէմ հաւաքուին. **8** ո՛վ որ մինչեւ երեք օր չգար, իշխանաւորներուն եւ երէցներուն հրահանգին համաձայն՝ անոր ամբողջ ինչքը ^զպիտի գրաւուէր՝, իսկ ինք տարագիրներու համախմբումէն պիտի զատուէր: **9** Ուստի Յուդայի ու Բենիամինի բոլոր մարդիկը **այդ** երեք օրուան մէջ Երուսաղէմի մէջ հաւաքուեցան, **այսինքն՝** իններորդ ամսուան քսաներորդ **օրը**: Ամբողջ ժողովուրդը Աստուծոյ տան հրապարակին մէջ կեցաւ, **այս** խնդիրին համար եւ տեղատարափներուն համար դողալով: **10** Եզրաս քահանան կանգնեցաւ ու անոնց ըսաւ. «Դուք ուխտագանց եղաք, եւ օտարազգի կիներ առնելով՝ Իսրայէլի յանցանքը աւելցուցիք: **11** Ուստի հիմա խոստովանեցէ՛ք **ձեր յանցանքը** Տէրոջ՝ ձեր հայրերուն Աստուծոյն, ու գործադրեցէ՛ք անոր կամքը. զատուեցէ՛ք երկրին ժողովուրդներէն եւ օտարազգի կիներէն»:

12 Այն ատեն ամբողջ համախմբումը պատասխանեց ու բարձր ձայնով ըսաւ. «Մեր ^զպարտքն է ընել ինչպէս որ ըսիր: **13** Բայց ժողովուրդը բազմաթիւ է, ու

^ա Եբր.՝ գետինը իյնալով

^բ Եբր.՝ լալով

^գ Եբր.՝ բնակեցուցինք մեզի հետ

^դ Եբր.՝ դուրս հանենք

^ե Եբր.՝ դողացողներուն

^զ Եբր.՝ խորհուրդին

^է Եբր.՝ ձայն անցընել

^ը Եբր.՝ տարագրութեան որդիները

^բ Եբր.՝ նզովուած պիտի ըլլար

^գ Եբր.՝ վրայ

տեղատարափներու եղանակն է. դուրսը չենք կրնար կայնիլ: Նաեւ ասիկա մէկ կամ երկու օրուան գործ չէ, քանի մեզմէ շատերը այս խնդիրին մէջ յանցաւոր են: **14** Ուրեմն մեր իշխանաւորները ամբողջ համախմբումին համար թող կենան, ու մեր քաղաքներուն մէջ բոլոր օտարազգի կին առնողները որոշուած ատենները թող գան, եւ անոնց հետ՝ իւրաքանչիւր քաղաքի երէցներն ու անոր դատաւորները, մինչեւ որ այս խնդիրին համար մեր Աստուծոյն բորբոքած բարկութիւնը մեզմէ հեռանայ»:

15 Միայն Ասայէլի որդին՝ Յովնաթան, ու Թեկուայի որդին՝ Յազիա ասոր իընդդիմացան, եւ Մեսուղամ ու Սաբեթա Ղեւտացին անոնց օգնեցին. **16** իսկ տարագրութենէն վերադարձողները այնպէս ըրին: Եզրաս քահանան եւ քանի մը նահապետներ ^Խընտրուեցան՝ իրենց նահապետութիւններուն համեմատ (բոլորն ալ իրենց անուններով), ու տասներորդ ամսուան առաջին օրը ^Ծհամախմբուեցան՝ այս խնդիրը ^Կքննելու: **17** Բոլոր օտարազգի կին առնող մարդոց գործը առաջին ամսուան առաջին օրը ւաւարտեցին:

ՕՏԱՐ ԿԻՆ ԱՌՆՈՂՆԵՐԸ

18 Զահանաներու որդիներէն օտարազգի կին առնողներ գտնուեցան. **այսինքն՝** Յովսեփեկեան Յեսուի որդիներէն ու եղբայրներէն՝ Մասսիա, Եղիազար, Յարիբ ու Գողողիա: **19** Անոնք իրենց կիները արձակելու՝ խօսք տուին, եւ յանցաւոր ըլլալով՝ իրենց յանցանքին համար հօտերէն **մէկական** խոյ **ընծայեցին**. **20** Եմմերի որդիներէն՝ Անանի ու Զաբադիա. **21** Հարիմի որդիներէն՝ Մասսիա, Եղիա, Սեմայիա, Յեքիէլ եւ Ոգիա. **22** Փասուրի որդիներէն՝ Եղիովեմայի, Մասսիա, Իսմայէլ, Նաթանայէլ, Յովզաբադ ու Եղեասա: **23** Ղեւտացիներէն՝ Յովզաբադ, Սեմէի, Կովղիա, այսինքն՝ Կովղիտա, Փեթայիա, Յուդա եւ Եղիազար: **24** Երգողներէն՝ Եղիասիբ, ու դռնապաններէն՝ Սեղղում, Տելէմ եւ Ուրի: **25** Իսկ Իսրայէլէն.— Փարոսի որդիներէն՝ Ռամիա, Յեզիա, Սեղքիա, Միամին, Եղիազար, Սեղքիա ու Բանեա. **26** Եղամի որդիներէն՝ Մաթանիա, Զաքարիա, Յեքիէլ, Աբդի, Յերիմովթ եւ Եղիա. **27** Զաթուի որդիներէն՝ Եղիովեմայի, Եղիասիբ, Մաթանիա, Յերիմովթ, Զաբադ ու Ազիզա. **28** Բեբայի որդիներէն՝ Յոհանան, Անանիա, Զաբբայ եւ Աթաղի. **29** Բանիի որդիներէն՝ Մեսուղամ, Մալուք, Ադայիա, Յասուք, Սաաղ ու Ռամովթ. **30** Փահաթ-Մովաբի որդիներէն՝ Եդնա, Զաղէլ, Բանեա, Մասսիա, Մաթանիա, Բեսելիէլ, Բանուի ու Մանասէ. **31** Նարիմի որդիներէն՝ Եղիազար, Յեսիա, Սեղքիա, **32** Սեմայիա, Շմաւոն, Բենիամին, Մալուք եւ Սամարիա. **33** Հասումի որդիներէն՝ Մաթանայ, Մատաթա, Զաբադ, Եղիփաղէտ, Յերեմի, Մանասէ ու Սեմէի. **34** Բանիի որդիներէն՝ Մաադայ, Ամրամ, **35** Ուէլ, Բանեա, Բադայիա, Զեղուհայ, **36** Ուանիա, Սերամոթ, Եղիասիբ, **37** Մաթանիա, Մաթանայ, Յասաու, **38** Բանի, Բանուի, Սեմէի, **39** Սեղեմիա, Նաթան, Ադայիա, **40** Մաքնադբայ, Սասայ, Սարայ, **41** Ազարիէլ, Սեղեմիա, Սամարիա, **42** Սեղղում, Ամարիա եւ

^Ի Եբբ.՝ դէմ կեցան
^Լ Այսինքն՝ հայրերու գլխաւորներ
^Խ Եբբ.՝ զատուեցան
^Ծ Եբբ.՝ նստան
^Կ Եբբ.՝ փնտռելու
^Ճ Եբբ.՝ իրենց ձեռքերը

ԵԶՐԱՍԻ ԳԻՐԸԸ

Յովսէփ. 43 Նաբաւի որդիներէն՝ Յէիէլ, Մատաթիա, Զաբադ, Զեբենիա, Յադայի, Յովէլ ու
Բանեա: 44 Ասոնք բոլորը օտարազգի կիներ առեր էին, եւ անոնցմէ **նմանք** որդիներ ^ձծնած
կիներ ունէին: